

Pleegzorg en gezinshuizen 2023

Thema: de kracht van samen

Donderdag 20 april 2023, Jaarbeurs Utrecht

Dagvoorzitter: **Merel van Dorp**, *journalist*

Journalist, dagvoorzitter, bladenmaker, auteur, spreker, projectleider. In veel verschillende functies werkt Merel als zelfstandige, maar één thema vormt de rode draad. Kinderen en gezinnen in kwetsbare of risicovolle omstandigheden. Ze graaft nét dat beetje dieper en helpt op een aansprekende manier kennis en ervaring rond (jeugd) hulp en zorg te verspreiden.

08.45 uur Registratie en ontvangst

Plenair

09.30 uur Welkom door de dagvoorzitter

09.45 uur **De kracht van samen • Martine Noordegraaf**, *lector Christelijke Hogeschool Ede* en **Danielle van de Koot-Dees**, *Associate lector Christelijke Hogeschool Ede*

Zeven mensen uit de pleegzorg en gezinshuispraktijk vertellen een kort persoonlijk verhaal over het thema 'De kracht van samen!'. De verhalen gaan over hoe een stevige stabiele relatie tussen ouders, opvoeders en hulpverleners gunstig is voor de ontwikkeling van een kind in een pleeggezin of gezinshuis. In de verhalen schemert ook door wat er gebeurt als de relaties onder spanning staan of ontbreken. In de weerbarstige werkelijkheid is de grens tussen het samen en apart soms een dunne lijn. Als er daadwerkelijk een 'samen' ontstaat, begint wederkerigheid. Martine en Danielle verbinden verhalen met inzichten uit hun eigen onderzoeken, maar ook actuele en internationale onderzoeken. Waarom zijn goede relaties rond het kind belangrijk? Wat kenmerkt die goede relaties? Samen met de verhalenvertellers vragen ze aandacht voor 'macht', 'gelijkwaardigheid', 'meerstemmigheid', 'veiligheid' en 'de rechtspositie van ouders en jeugdigen'.

Met medewerking van o.a. Miranda Kempenk, Aline Solen, Jasper Smit, Marlin Wildeboer, Janneke van Splunter en Marian Varenhout in samenwerking met de NVP.

Lydia van Maurik verzorgt de muzikale omlijsting.

Lydia van Maurik is een Nederlandse muzikant, songwriter, zangeres. Ze was frontvrouw van de Utrechtse indiepop-band Brown Feather Sparrow. Ook organiseerde ze het project *How to throw a Christmas party*, dat rond de kerstdagen door Nederland toerde met traditionele en nieuwe kerstsongs. Lydia is ook pleegouder en tijdens dit symposium brengt ze enkele liedjes ten gehore.

11.00 uur **Pauze met De Markt**, een plek om boeken en informatie te halen, maar ook om te beleven, te experimenteren en te ontmoeten. Met medewerking van o.a. Stichting Wortel, kunstinstallatie 'de ontmoeting', Verdriet wat niemand ziet en ouders van Mijnkinduithuis. Zie onderstaand een korte toelichting.

Natuurlijk ontmoeten ondanks onnatuurlijke omstandigheden

Een ontmoeting tussen kind en ouder verloopt meestal heel natuurlijk. Stichting Wortel zet de natuur in om de ontmoetingen bij kinderen, die niet meer thuis kunnen wonen, toch zo natuurlijk mogelijk te maken. Natuur zet je open voor je omgeving en de ander. Aan de hand van leuke opdrachtjes uit de expeditie koffer, daagt stichting Wortel je uit om in de onnatuurlijke symposiumjungle meer van elkaar te ontdekken • Fenna Janssens, Voorzitter Stichting Wortel en Arianne Josemans, Secretaris Stichting Wortel

Ongezien verlies: Wat verliezen kinderen eigenlijk bij een uithuisplaatsing?

In het pauzeprogramma kan je op creatieve wijze kennismaken met het boekje "Verdriet wat niemand ziet". Het boekje is het resultaat van een onderzoek. Voor hun opleiding hebben Marleen en Iris onderzocht hoe gezinshuisouders kinderen kunnen ondersteunen bij hun verliesproces. Verlies door uithuisplaatsing speelt in gezinshuizen, net als trauma, hechting en loyaliteit, een grote rol..

- Marleen de Jager en Iris Hollestelle

De ontmoeting

De ontmoeting is een installatie met 6 ventilatoren, een sjaal en een ballon. De sjaal en ballon dansen een ontmoeting op de dynamiek van de wind. • Eva Schweizer, social designer, Studio van Betekenis

Mijnkinduithuis

Wil je graag eens met een ouder spreken wiens kinderen uit huis geplaatst zijn? Dat kan op deze markt. Ontmoet de hartveroverende en gebekte vrouwen die op de bres staan voor andere ouders die hetzelfde meemaken, maar ook voor goede hulpverlening aan hun kinderen. Ga in gesprek. • Coby de Vreugd • Truusje van Zanten • Miranda Kempenk • Marlene Venant

11.30 uur

A1. Laat me niet los, toekomstgericht werken met jongeren • Iryna Batyreva, senior-adviseur vakmanschap en transformatie jeugdstelsel, Nederlands Jeugdinstituut

Toekomstgericht werken is een werkwijze om jongeren die jeugdhulp ontvangen, te begeleiden op weg naar volwassenheid. Ook jongeren in pleeggezinnen en gezinshuizen kunnen baat hebben bij deze aanpak waarin de volgende vier elementen telkens terugkomen. Het perspectief van de jongere staat centraal, er wordt relationeel gewerkt aan een stevige basis op de leefdomeinen support, woon & werk, inkomen en welzijn, en er is sprake van een doorlopende begeleiding.

Met praktijkvoorbeeld:

Doei17 • Nelleke Langerart, eigenaresse/gezinshuisouder en oprichtster en ontwikkelaar 'Doei17' en 'Verderwespje'

Het 18+ traject is ontwikkeld vanuit een gezinshuissituatie, die vroeg om sturing. Jongeren begeleiden na hun 18de verjaardag vraagt om duidelijke kaders voor zowel begeleider als voor de jongeren. Vanuit de pilot 'Verderwespje' binnen de gezinshuissetting is 'Doei 17' ontwikkeld. 'Doei17' is een fijne helpende manier om jongeren te versterken en begeleiders handvatten en mogelijkheden te geven.

A2. Workshop: Pleegzorginterventie 'Traumagerichte bezoekbegeleiding' (TBB)

- **Frank van Holen, directeur hulpverleningsbeleid, Pleegzorg Vlaams-Brabant & Brussel**
- **Florian van campenhout, medewerkerbehandelingspleegzorg, Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel**

Traumagerichte bezoekbegeleiding (TBB) is een trauma-responsief interventiemodel dat in de Vlaamse pleegzorg kan worden ingezet om contacten tussen jonge getraumatiseerde pleegkinderen en hun ouders professioneel te begeleiden. TBB biedt praktijkrichtlijnen om vanuit principes van Child Parent Psychotherapie te werken aan het herstel van de ouder-kindrelatie. We bespreken hoe professionals ondersteuning kunnen bieden aan zowel ouders als pleegouders om de veiligheid te bevorderen en adequaat te reageren op de hechtingsbehoeften van het kind na trauma

A3. Workshop: Geweldloos verzet • Margo van der Stelt, systeemtherapeut, Level

Geweldloos Verzet is een methodiek voor o.a. gezinshuizen die te maken hebben met problemen tussen gezinshuisouders en kinderen, waarbij gezinshuisouders dikwijls toenemende onmacht ervaren. Vaak is sprake van een patroon van escalaties en relaties die onder druk staan. Geweldloos Verzet helpt gezinshuisouders meer regie te krijgen over hun ouderschap, conflicten te verminderen en de onderlinge relaties te herstellen en te versterken. De basisprincipes, zoals vastberaden verzet, een positieve aanwezigheid en een steunend netwerk creëren, bieden een effectief

alternatief en verhogen de kans op structurele verandering ook voor langere termijn. Het biedt ouders en professionals daadwerkelijk handvatten.

A4. Breinbreker: Duurzame zorg, een utopie?

Scherp je mening en doe mee aan het lagerhuis 'Duurzame zorg, een Utopie?'

Via prikkelende stellingen gaan we met elkaar in debat • Merel van Dorp

Met inleiders * Arjen Keers, directeur Gezinshuis.com * Harmke Bergenhenegouwen, Projectleider zo thuis mogelijk opgroeien, Nederlands Jeugdinstituut * Henk Boerdam, pleegzorgwerker, Pactum * Martine van Hemmen, gemeente Barneveld

* Annelies Kooiman, gemeente Nijkerk

A5. Innovatielab: Opgroeien in twee families

In dit innovatielab ontmoet je mensen en kleine initiatieven die in opmars zijn. Het uitwisselen van kennis en meedenken over de toekomst is het uitgangspunt van ieder innovatielab. • **Marieke Klein Entink**, beleidsadviseur en **Yvonne Aartsen**,

coördinator pleegzorg, onderzoeker, Entrealindenhout. Beide professionals zijn schrijver van het boek 'Opgroeien in twee families'. Vanuit verschillende

perspectieven zal het thema opgroeien in twee families verkend worden vanuit een dilemma en zal onderzoek worden gedaan naar een suggestie voor het handelen vanuit ieders perspectief. Met medewerking van Jeugdzorgwerker Pleegzorg *Mieke Deenen*.

* **Pleegouder** • Sietse de Vries, Entrea Lindenhout

* **Eigen kinderen in een gezinshuis** • Marlin Wildenboer, student Orthopedagogiek

* **Mijn kind uit huis** • Marlene Venant, ouder

* **Collectie menselijke maat binnen de Jeugdzorg** • Eva Schweizer Projectleider, social designer, Studio van Betekenis

12.30 uur

Pauze met De Markt, een plek om boeken en informatie te halen, maar ook om te beleven, te experimenteren en te ontmoeten. Met medewerking van: Stichting Wortel, Eva Schweizer (kunstinstallatie), Verdriet dat Niemand ziet en ouders van Mijnkinduithuis

13.30 uur

B1. Speelruimte voor identiteit: religie en etniciteit in pleegzorg /gezinshuizen

• **Brenda Bartelink**, senior onderzoeker/Universitair Docent, RUG, Groningen

• **Clementine Degener**, hoofddocent/onderzoeker social work, Hogeschool Rotterdam

Hoe kunnen pleegouders, ouders, gezinshuisouders en pleegzorgprofessionals samen bijdragen aan een gezonde identiteitsvorming van pleeg- en gezinshuiskinderen. En hoe doe je dat als er religieuze en etnische verschillen zijn? In dit seminar bespreken we identiteitsversterkend handelen in de pleegzorg en gezinshuizen en spelen we een educatief spel om op speelse wijze het gesprek over identiteit aan te gaan.

B2. De reactiecirkel seksueel misbruik. • **Mattanja Nieuwburg**, orthopedagoog generalist, Pluryn • **Carola van Bijleveld**, gedragswetenschapper, Pluryn

In ons werk komen we veel jongeren en volwassenen tegen die slachtoffer zijn geworden van seksueel misbruik. Iemand kan op een onverwacht moment vertellen dat hij of zij seksueel misbruik heeft meegemaakt. Wat doet zo iets met je? En hoe reageer je op zo'n uitspraak? De reactiecirkel seksueel misbruik kan je daarbij helpen. In deze workshop besteden we onder andere aandacht aan do's en don'ts in je reactie, veiligheid, juridische trajecten en traumasymptomen.

B3. Workshop: Ben ik in beeld? Recht doen aan het pleegkind en zijn context

• **Jolanda Kuiper**, *contextueel coach/pleegmoeder, Praktijk Verbind je hart*
 Jolanda neemt je mee op een contextuele reis door pleegzorgland. Haar ervaringen als (pleeg)moeder én contextueel coach geven een nieuw perspectief op een uithuisplaatsing en alle relationele dynamiek. Met de methodiek van beeldtaal krijg je letterlijk zicht op de complexe context van een pleegkind. Welke loyaliteiten spelen er en hoe doe je hier recht aan? Jolanda daagt je uit om te leren kijken door andermans raampje. Tijd voor een nieuwe frisse blik!

B4. Breinbreker: Ethische dilemma's

Scherp je mening en doe mee aan het lagerhuis 'Ethische dilemma's?'
 Via prikkelende stellingen gaan we met elkaar in debat • **Merel van Dorp**
Met inleiders * **Katja van den Eijnden**, *beleidsmedewerker beroepsvereniging Present 24x7* * **Arjen Keers**, *directeur Gezinshuis.com* * **Daniëlle van de Koot-Dees**, *Associate lector, CHE*

B5. Innovatielab: Ontwikkelingen in gezinshuisland

In dit innovatielab ontmoet je mensen en kleine initiatieven die in opmars zijn. Uitwisseling van kennis en meedenken over de toekomst is het uitgangspunt van ieder innovatielab. Onder leiding **van Jan Willem Roseboom**, *gezinshuisouder, programmamaker, innovator* maak je kennis met 4 verschillende initiatieven.

- * **Differentiatie in gezinshuizen** • **Jelle Riet**, *bestuurder regio Noord-Nederland, Ondernemersgroep Driestroom, Coöperatie Zorgondernemers*
- * **Met pensioen?** • **Pien Visser**, *schrijver van het boekje 'Maak ze gek!' en gezinshuisouder*
- * **Wat kan je gezinshuis in de wijk betekenen?** • **Chris Heidekamp**, *accountmanager Zorg Noord, Ondernemersgroep Driestroom*
- * **Mentorplek starten** • **Wim Hak**, *gezinshuisouder, Gezinshuis Hakketak*

14.30 uur **Pauze met De Markt**, een plek om boeken en informatie te halen, maar ook om te beleven, te experimenteren en te ontmoeten. Met medewerking van: Stichting Wortel, Eva Schweizer (kunstinstallatie), Verdriet dat Niemand ziet en ouders van Mijnkinduithuis

15.00 uur **C1. Panelgesprek Netwerk pleegzorg** • **Harmke Berghenegouwen**, *projectleider zo thuis mogelijk opgroeien, Nederlands Jeugdinstituut* en **Merel van Dorp**.
 Netwerkpleegzorg is een mooie kans om kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien. Dat betekent in een vertrouwde omgeving, dichtbij ouders en andere belangrijke volwassenen. Tegelijkertijd streven naar continuïteit en willen we breakdown voorkomen. Een zorgvuldige matching en een gedegen voorbereiding ontbreekt vaak bij netwerkpleegouders. Ook zijn de onderlinge relaties tussen de betrokkenen soms lastig te ontwarren. We gaan in gesprek met een netwerkpleegouder, een ouder, een pleegzorgprofessional en een onderzoeker over: *Nieuwe screeningsmethode van Entrealindenhout – wat is anders en hoe werkt het?* Er is een beweging gaande die heet 'Zo thuis mogelijk opgroeien'. Maar wat als het netwerkgezin geen of minder ervaring als pleeggezin heeft dan doorgewinterde pleegouders met veel ervaring. Toch willen we dat een kind dichtbij ouders en in vertrouwde omgeving opgroeit. Hoe gaan we daarmee om? Hoe ga je als pleegzorgbegeleider om met de vaak ingewikkelde samenwerking tussen ouder en netwerkpleegouder??

Hoe is het om de zorg van je eigen kinderen aan bekenden over te laten? In hoeverre kan je dan samenwerken in de opvoeding? Als netwerkpleegouder neem je een kind in huis van iemand die je kent. Het is niet altijd een bewuste keuze om netwerkpleegouder te worden. Iemand kan zich verplicht voelen om een kind op te vangen. Want het is moeilijk om nee te zeggen tegen iemand die je kent. Zijn er nog meer ingewikkelde situaties te noemen? Hoe is het om als kind in een netwerkpleeggezin te gaan wonen? Wat was fijn? Wat was minder fijn?

C2. Workshop: Life Space Crisis Intervention [LSCI] • **Karin Blankespoor**, orthopedagoog/ Master LSCI trainer, Jeugddorp De Glind • **Hanneke Scheper**, integraal casemanager, Jeugddorp De Glind

Hoe kunnen gezinshuizen en pleeggezinnen een omgeving bieden waar kinderen kunnen herstellen?

Karin en Hanneke vertellen hoe dit vorm krijgt in Jeugddorp De Glind met behulp van de methodiek LSCI (Life Space Crisis Intervention) en de Cirkel van Veerkracht (Circle of Courage).

C3. Workshop Safer caring • **Claudia Sies**, hoofdtrainer Safer Caring, Juvent Academie

Safer Caring is een benadering waarbij pleegouders versterkt worden in hun rol en betrokkenheid bij besluitvorming. De grootste verandering die Safer Caring met zich meebrengt is dat pleegouders, samen met de biologische ouders, de pleegzorgorganisatie en de jeugdbeschermer, in overleg en op basis van gelijkwaardigheid besluiten wat het beste is voor het pleegkind.

C4. Ondernemerschap en kwaliteit van zorg? • **Lieda van de Vis**, hoofdbehandelaar, Driestroomhuizen regio Zuid Nederland • **Jelle Riet**, regiobestuurder Coöperatie Zorgondernemers Noord Nederland, Ondernemersgroep de Driestroom

Met ruim 150 zorgondernemingen is Driestroom een belangrijke franchisegever in de jeugd- en langdurige zorg. Deze stichting is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zorg in de bij hen aangesloten gezinshuizen, dagbestedingen en woonvoorzieningen. Tegen welke vragen lopen zij aan in de combinatie ondernemerschap en kwaliteit van zorg?

In deze sessie wordt kennis en kunde gedeeld over het ondernemerschap in de zorg. Aan de hand van casuïstiek, voorbeelden en ervaringen worden kansen en valkuilen toegelicht. Het eerlijke verhaal wordt niet vermeden. Aan de hand van stellingen komt op tafel wat er speelt. Ondernemerschap in de zorg biedt kansen om heel dicht bij de cliënt te staan en de zorg op een authentieke manier vorm te geven. De regie, en de financiering, liggen dan zo dicht mogelijk bij de cliënt. Over de uitdagingen die dat met zich meebrengt gaan zij graag met jullie in gesprek. Een introductie op ethisch ondernemen.

C5. Innovatielab: Aansluiten bij de hulpvraag

In dit innovatielab ontmoet je mensen en kleine initiatieven die in opmars zijn. Uitwisseling van kennis en meedenken over de toekomst is het uitgangspunt van ieder innovatielab.

Onder leiding van **Mariska de Baat**, programmanager pleegzorg en gezinshuizen, Enver en **Jorien Kruijswijk Jansen**, projectleider, Nederlandse Vereniging voor pleeggezinnen maak je kennis met diverse initiatieven.

* **Pleegzorg dichtbij** • **Henk Boerdam**, *Pleegzorg begeleider/ medewerker Pleegzorg Dichtbij, Stichting Pactum*

Wanneer een kind (tijdelijk) niet geheel of gedeeltelijk thuis kan wonen, is een pleeggezin voor de meeste kinderen het beste alternatief. Een kind laten opgroeien in een gezinssituatie, in zijn of haar eigen omgeving en gemeente. Dat is Pleegzorg Dichtbij, en dat is ons gezamenlijk streven! Maar hoe vinden en bereiken we de pleegouders die we daarvoor nodig hebben?

* **Op maat werken: pleegzorg op maat** • **Helene de Nijs**, *projectleider, Pleegzorgbegeleider en In verbinding*

Aan de hand van een casus wordt u meegenomen in de weg die is bewandeld voordat Maatwerk in beeld kwam. Wat gebeurde er toen pleegzorg Maatwerk ingezet kon worden? Doel is deelnemers bewust te laten worden dat er ook andere paden gelopen kunnen worden ipv de gebaande paden.

* **Crisispleegzorg a bumpy ride** • **Rianne Cornelisse**, *gedragwetenschapper, Enver Crisis* kan het bewijs zijn van niet goed genoeg ouderschap, crisis kan ook de kans zijn om als ouder te laten zien wat je kan betekenen voor je kinderen. Door ouders en hulpverlening uit te dagen zou het na acht weken hard werken niet meer mogelijk moeten zijn bij de rechter te staan met “we hebben onvoldoende zicht”. We zorgen voor zicht! Zicht op het kind, zicht op de ouder en zicht op het perspectief.

* **Pleegoudernetwerken zijn in opkomst. Waar leidt dat toe?** • **Carlos van Roon**, *de Gezinsparaplu*

De Gezinsparaplu is een lokaal netwerk van gezinshuisouders, pleegouders en vrijwilligers die elkaar ondersteunen en versterken op zowel praktisch als emotioneel gebied.

Plenair

16.00 uur

Wrap up: Vijf perspectieven op de dag! • **Merel van Dorp**

Wat was belangrijk vandaag? Wat moet absoluut mee de toekomst in? Wat is er gemist? Gedurende de dag hebben vijf ‘Flies on the wall’ intensief geluisterd en op geheel eigen wijze een creatieve samenvatting gemaakt van hun bevindingen. Met medewerking van de flies on the wall: * Nicolien van den Berg, bestuurder de Rading jeugd & opvoedhulp; bestuurder Jeugdzorg Nederland, portefeuille Pleegzorg & gezinshuizen) * Truusje van Zanten, moeder van twee uit huis geplaatste kinderen * Pien Visser, gezinshuisouder * Marlin Wildeboer, eigen kind van pleeg en gezinshuisouders * Eva Schweizer, projectleider/social designer, Studio van Betekenis

16.20 uur

Afsluiting

	Plenair
	Gezinshuizen
	Pleegzorg
	Gezinshuizen en Pleegzorg